

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-86-04

Druk nr 2946
Warszawa, 29 kwietnia 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

Projekt ma na celu dostosowanie polskiego ustawodawstwa do prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Kultury.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1396, Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1302) po art. 14 dodaje się art. 14a i 14b w brzmieniu:

„Art.14a. Do zwrotu wywiezionych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej materiałów archiwalnych, od wytworzenia których upłynęło:

- 1) więcej niż 50 lat,
- 2) 50 lat lub mniej, jeżeli stanowią państwowy zasób archiwalny,

– stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568), z tym że organem właściwym do prowadzenia postępowania dotyczącego zwrotu materiałów archiwalnych jest Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.

Art. 14b. Przepis art. 14a nie wyklucza zwrotu, na podstawie prawa lub zwyczajów międzynarodowych, wywiezionych niezgodnie z prawem polskim

z terytorium Państwa Polskiego materiałów archiwalnych innych niż określone w art. 14a.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje transpozycji przepisów dyrektywy Rady 93/7/EWG z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego (Dz.Urz. WE L 74 z 27.03.1993) zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/38/WE z dnia 5 czerwca 2001 r. (Dz.Urz. WE L 187 z 10.07. 2001).

UZASADNIENIE

Ustawa dostosowuje prawo polskie do prawa Unii Europejskiej w zakresie zwrotu materiałów archiwalnych bezprawnie wywiezionych z terytorium państwa członkowskiego Unii. Wdraża przepisy dyrektywy Rady 93/7/EWG z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego (Dz.Urz. WE L 74 z 27.03.1993) zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/38/WE z dnia 5 czerwca 2001 r. (Dz.Urz. WE L 187 z 10.07.2001).

Stosownie do części A ust. 11 załącznika do wymienionej dyrektywy, ustawa – poprzez dodany w ustawie o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach art. 14a – reguluje zasady zwrotu materiałów archiwalnych liczących więcej niż 50 lat, a także tych, które liczą wprawdzie mniej niż 50 lat, ale stanowią państwowy zasób archiwalny. Dyrektywa dopuszcza objęcie regulacją dostosowawczą innych materiałów archiwalnych niż należące do kategorii „mniej niż 50 lat”.

Posłużono się odesłaniem do odpowiedniego stosowania rozdziału 6 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ponieważ za niecelowe uznano powtarzanie w całości przepisów tego rozdziału, który zresztą wdraża wspomnianą dyrektywę w odniesieniu do zwrotu bezprawnie wywiezionych zabytków. Różnica polega na wskazaniu Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych jako organu właściwego w sprawach restytucji materiałów archiwalnych, podczas gdy restytucja zabytków należy do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Dodany w ustawie o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach art. 14b nie ma związku z harmonizacją prawa polskiego i unijnego. Stanowi normę o charakterze generalnym, określającą, że zwrot materiałów archiwalnych nie objętych przepisem art. 14a (dyrektywą) następuje na zasadach wynikających z prawa i zwyczajów międzynarodowych. Zaakcentowanie kwestii zwrotu materiałów archiwalnych pominiętych przez dyrektywę jest potrzebne dla uniknięcia wątpliwości, że zamiarem Polski jest domaganie się zwrotu także innych bezprawnie wywiezionych z jej terytorium materiałów archiwalnych (przepis nie dotyczy materiałów archiwalnych wywiezionych bezprawnie z terytoriów innych państw).

Pozbawienie ustawy *vacatio legis* ma na celu jej wejście w życie możliwie jeszcze przed akcesją Polski do Unii Europejskiej, gdyż stanowi to ważny interes państwa, a zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie. Ponadto nadanie ustawie mocy z dniem ogłoszenia jest tym bardziej możliwe, że nie dotyczy ona bezpośrednio uprawnień i obowiązków obywateli i przedsiębiorców.

Ustawa dotyczy uprawnień i obowiązków Państwa, wykonywanych przez organy administracji rządowej i sądy powszechne.

Dotychczasowa skala postępowań restytucyjnych pozwala zakładać, że zarówno sądy, jak i Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych nie zostaną obciążone obowiązkami wymagającymi dodatkowych nakładów budżetowych.

Z założenia ustawa nie będzie więc miała wpływu na zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów podmiotów sektora finansów publicznych. Gdyby wystąpiły koszty realizacji ustawy, to zostaną pokryte z budżetu Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, o ile w ramach postępowania sądowego nie będą obowiązane do pokrycia kosztów same strony.

Ustawa nie będzie też miała wpływu na:

- konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki,
- sytuację i rozwój regionalny,
- rynek pracy.

Projekt był konsultowany z Prezydium Rady Archiwalnej i uzyskał pozytywną opinię.

UZASADNIENIE

DOSTAWCZEGO CHARAKTERU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O NARODOWYM ZASOBIE ARCHIWALNYM I ARCHIWACH

Przedmiot projektowanej regulacji ma na celu dostosowanie prawa polskiego do dyrektywy Rady 93/7/EWG z 15 marca 1993 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprawdzonych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego (Dz.Urz. WE L 74 z 27.03.1993).

Przepisy dyrektywy, regulującej tryb i procedurę zwrotu dóbr kultury nielegalnie wywiezionych z terytorium państw UE, zostały do prawa polskiego wdrożone ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ale zgodnie z art. 2 poza zakresem tej ustawy pozostają archiwa, które objęte są odrębną regulacją (ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach). Dyrektywa natomiast obejmuje swoim zakresem także materiały archiwalne. Odesłanie przez ustawę o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach do odpowiednich przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami służy usunięciu istniejącej dotychczas luki w prawie polskim.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

MINISTER
Prof. dr hab. Danuta Hübner

Min. DH- 1740/04/DPE/EBR

Warszawa, 26.06.2004 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności ustawy o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 49), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-86-04) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Przedmiot projektowanej regulacji ma na celu pełne dostosowanie prawa polskiego do dyrektywy Rady 93/7/EWG z 15 marca 1993 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wywiezionych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego (Dz. Urz. WE L 74 z 27.03.1993).
- II. Przepisy dyrektywy zostały do prawa polskiego wdrożone ustawą z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ale zgodnie z art. 2 poza zakresem tej ustawy pozostają archiwa, które objęte są zakresem odrębnej regulacji (ustawa z 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach). Projektowany art. 14 a ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach przewiduje odpowiednie stosowanie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do zwrotu wywiezionych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej materiałów archiwalnych mających więcej niż 50 lat, a także mających 50 lat lub mniej, ale stanowiących państwowy zasób archiwalny. Należy stwierdzić, że taka regulacja jest zgodna z dyrektywą 93/7/EWG i służy usunięciu istniejącej dotychczas luki w prawie polskim.
- III. Projektowany art. 14 b nie jest konieczny dla wdrożenia przepisów prawa wspólnotowego, ale nie jest z nimi sprzeczny.

IV. Projektowana ustawa powinna wejść w życie z dniem uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej, ale ponieważ cel ten nie może być osiągnięty ze względu na krótki okres, jaki pozostał do wstąpienia Polski do UE, należy zgodzić się na brzmienie art. 2, zgodnie z którym ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, że przedmiot projektowanej ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do wiadomości
Pan Waldemar Dąbrowski
Minister Kultury

Zestawienie przepisów dyrektywy Rady 93/7/EWG z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego, których wdrożenie jest celem projektu ustawy dostosowawczej, i odpowiadających im przepisów prawa polskiego.

Przepis projektu ustawy o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (ustawy dostosowawczej)	Przepis dyrektywy
Nie dotyczy	Art.1
Nie dotyczy	Art.2
Art. 1 (w zakresie art. 14 a)	Art.3
Nie dotyczy	Art.4
Nie dotyczy	Art.5
Nie dotyczy	Art.6
Art. 1 (w zakresie art. 14 a w związku z art. 66 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)	Art.7 ust.1
Nie dotyczy	Art.7 ust.2
Nie dotyczy	Art.8
Nie dotyczy	Art.9
Nie dotyczy	Art.10
Nie dotyczy	Art.11
Nie dotyczy	Art.12
Nie dotyczy	Art.13
Art. 1 (w zakresie art. 14 a pkt 2)	Art.14 ust. 1
Nie dotyczy	Art.14 ust. 2
Nie dotyczy	Art.15
Nie dotyczy	Art.16
Nie dotyczy	Art.17
Nie dotyczy	Art.18
Nie dotyczy	Art.19
Nie dotyczy	załącznik

Warszawa, dnia 14 maja 2004 r.

MINISTER-CZŁONEK RADY MINISTRÓW
SZEFE KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW

Sławomir Cytrycki

RM 10-86-04
dot. JM-32-u/04

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

W ślad za skierowanym do Sejmu w dniu 30 kwietnia br. projektem
ustawy o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym
i archiwach,

związku z art. 2 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 lutego 2004 r.
o zmianie Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przesyłam w załączeniu
dyrektywę Rady nr 93/7/EWG z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury
wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego (Dz.
Urz. WE L 074, z 27.03.1993 r.).

DYREKTYWA RADY 93/7/EWG

z dnia 15 marca 1993 r.

w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 100a,

uwzględniając wniosek Komisji¹,

we współpracy z Parlamentem Europejskim²,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno - Społecznego³,

a także mając na uwadze, co następuje:

art. 8a Traktatu postanawia utworzenie, nie później niż dnia 1 stycznia 1993 r., rynku wewnętrznego, który ma obejmować obszar bez granic wewnętrznych, gdzie będzie zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału zgodnie z postanowieniami Traktatu;

na mocy i w granicach art. 36 Traktatu, Państwa Członkowskie utrzymają po 1992 r. prawo do określania swoich narodowych dóbr kultury oraz do określania niezbędnych przepisów w celu ich ochrony na tym obszarze bez granic wewnętrznych;

należy wprowadzić rozwiązania umożliwiające Państwom Członkowskim zabezpieczenie zwrotu na ich terytorium dóbr kultury, które są sklasyfikowane jako narodowe dobra kultury w rozumieniu wspomnianego art. 36, i które zostały wyprowadzone z ich terytorium z naruszeniem wyżej wspomnianych przepisów krajowych lub rozporządzenia Rady (EWG) nr 3911/92 z dnia 9 grudnia 1992 r. w sprawie wywozu dóbr kultury⁴; wprowadzenie tych rozwiązań powinno być możliwie najbardziej proste i skuteczne; w celu ułatwienia współpracy dotyczącej zwrotu, zakres rozwiązań powinien być ograniczony do pozycji należących do wspólnych kategorii dóbr kultury; w rezultacie Załącznik do niniejszej dyrektywy nie ma na celu zdefiniowania przedmiotów, które zalicza się jako „narodowe dobra kultury” w rozumieniu wspomnianego art. 36, lecz jedynie kategorii przedmiotów które mogą być sklasyfikowane jako takie oraz mogą być odpowiednio objęte procedurą zwrotu ustanowioną przez niniejszą dyrektywę;

dobra kultury sklasyfikowane jako narodowe dobra kultury i stanowiące integralną część

¹ Dz.U. nr C 53 z 28.02.1992, str. 11, oraz Dz.U. nr C 172 z 8.07.1992, str. 7.

² Dz.U. nr C 176 z 13.07.1992, str. 129, oraz Dz.U. nr C 72 z 15.03.1993.

³ Dz.U. nr C 223 z 31.08.1992, str. 10.

⁴ Dz.U. nr L 395 z 31.12.1992, str. 1.

zbiorów publicznych lub zasoby instytucji kościelnych, które nie są zaliczane do tych wspólnych kategorii, należy również być objęte niniejszą dyrektywą;

należy ustanowić współpracę administracyjną między Państwami Członkowskimi w odniesieniu do ich narodowych dóbr kultury, w ścisłym powiązaniu z ich współdziałaniem w zakresie skradzionych dzieł sztuki i obejmującą w szczególności rejestrowanie, z Interpolem i innymi wyspecjalizowanymi organami prowadzącymi podobne wykazy, zagubionych, skradzionych lub wyprowadzonych niezgodnie z prawem dóbr kultury stanowiących część ich narodowych dóbr kultury oraz ich zbiorów publicznych;

procedura wprowadzona niniejszą dyrektywą jest pierwszym krokiem do ustanowienia współpracy między Państwami Członkowskimi w tej dziedzinie w kontekście rynku wewnętrznego; celem jest wzajemne uznawanie prawa krajowego, dotyczącego tej dziedziny; należy więc opracować przepisy, w szczególności, do wspierania Komisji przez komitet doradczy;

rozporządzenie (EWG) nr 3911/92 wprowadza, razem z niniejszą dyrektywą, wspólnotowy system do ochrony dóbr kultury Państw Członkowskich; dzień, z którym Państwa Członkowskie muszą osiągnąć zgodność z niniejszą dyrektywą musi być możliwie najbliższy dacie wejścia w życie tego rozporządzenia; uwzględniając charakter systemów prawnych oraz zakres zmian w ustawodawstwie niezbędnych do wprowadzenia niniejszej dyrektywy, niektóre Państwa Członkowskie będą potrzebować dłuższego okresu,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Do celów niniejszej dyrektywy:

1. „Dobro kultury” będzie oznaczać przedmiot, który:

- jest sklasyfikowany, przed lub po niezgodnym z prawem wyprowadzeniu z terytorium Państwa Członkowskiego, między z „narodowymi dobrami kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej”, zgodnie z ustawodawstwem krajowym lub procedurami administracyjnymi w rozumieniu art. 36 Traktatu,

oraz

- należy do jednej z kategorii wymienionych w Załączniku lub nie należy do żadnej z tych kategorii, ale stanowi integralną część:
- zbiorów publicznych wymienionych w zasobach muzeów, archiwów lub zbiorach konserwacyjnych bibliotek.

Do celów niniejszej dyrektywy, „zbiory publiczne” oznaczają zbiory, które są własnością Państwa Członkowskiego, władz lokalnych lub regionalnych Państw Członkowskich lub instytucję znajdującą się na terytorium Państwa Członkowskiego i zdefiniowaną jako publiczną zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa Członkowskiego, taka instytucja jest własnością, lub jest

znacznie finansowana przez to Państwo Członkowskie albo lokalne lub regionalne władze;

- zasoby instytucji kościelnych.
2. „Wyprowadzone niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego” oznacza:
 - wyprowadzone z terytorium Państwa Członkowskiego z naruszeniem jego zasad ochrony narodowych dóbr kultury lub z naruszeniem rozporządzenia (EWG) nr 3911/92, lub
 - nie zwrócone, do końca okresu zgodnego z prawem czasowego wyprowadzenia, lub każde naruszenie innych warunków określających takie czasowe wyprowadzenie.
 3. „Wnioskujące Państwo Członkowskie” oznacza Państwo Członkowskie, z którego terytorium zostało wyprowadzone niezgodnie z prawem dobra kultury.
 4. „Państwo Członkowskie, do którego wniosek jest kierowany” oznacza Państwo Członkowskie, na którego terytorium znajduje się dobro kultury wyprowadzone niezgodnie z prawem z terytorium innego Państwa Członkowskiego.
 5. „Zwrot” oznacza fizyczny zwrot dobra kultury na terytorium wnioskującego Państwa Członkowskiego.
 6. „Posiadacz” oznacza osobę fizycznie posiadającą dobro kultury na własny rachunek.
 7. „Użytkownik” będzie oznaczać osobę fizycznie posiadającą przedmiot kultury za osoby trzecie.

Artykuł 2

Dobra kultury, które zostały wyprowadzone z terytorium Państwa Członkowskiego niezgodnie z prawem, będą zwracane zgodnie z procedurą oraz w okolicznościach przewidzianych w niniejszej dyrektywie.

Artykuł 3

Każde Państwo Członkowskie wyznaczy jeden lub więcej organów centralnych do realizacji zadań przewidzianych w niniejszej dyrektywie.

Państwa Członkowskie powiadomią Komisję o wszystkich wyznaczonych przez nich organach centralnych na mocy niniejszego artykułu.

Komisja opublikuje wykaz tych organów centralnych oraz wszelkie zmiany ich dotyczące w serii C *Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 4

Organy centralne Państw Członkowskich współpracują oraz wspierają konsultacje między właściwymi władzami krajowymi Państw Członkowskich. Władze te w szczególności:

1. na wniosek wnioskującego Państwa Członkowskiego, poszukują określonego dobra kultury, które zostało wyprowadzone niezgodnie z prawem z jego terytorium, ustalając tożsamość posiadacza i/lub użytkownika. Wniosek musi zawierać wszystkie informacje niezbędne dla ułatwienia tego poszukiwania, w szczególności w odniesieniu do rzeczywistego lub domniemanego miejsca pobytu tego dobra;
2. powiadamiają zainteresowane Państwa Członkowskie o tym, gdzie zostało znalezione dobro kultury na ich własnym terytorium oraz że istnieją uzasadnione podstawy aby uważać, że został on niezgodnie z prawem wyprowadzony z terytorium innego Państwa Członkowskiego;
3. umożliwiają sprawdzanie właściwym władzom wnioskującego Państwa Członkowskiego, że dany przedmiot jest dobrem kultury, pod warunkiem że kontrola jest dokonywana w ciągu 2 miesięcy od powiadomienia określonego w ust. 2. Jeżeli nie zostało to zrobione w tym określonym terminie, ust. 4 i 5 przestają obowiązywać;
4. podejmują wszelkie niezbędne środki, we współpracy z zainteresowanym Państwem Członkowskim, w celu fizycznego zachowania dobra kultury;
5. zapobiegają, podejmując niezbędne środki tymczasowe, wszelkim działaniom mającym na celu uchylenie się od procedury zwrotu;
6. działają jako pośrednik między posiadaczem i/lub użytkownikiem a wnioskującym Państwem Członkowskim w odniesieniu do zwrotu. W tym celu właściwe władze Państwa Członkowskiego, do którego wniosek jest kierowany mogą, z zastrzeżeniem przepisów art. 5, pierwsze ułatwić zastosowanie postępowania arbitrażowego zgodnie z ustawodawstwem krajowym państwa, do którego wniosek jest kierowany oraz pod warunkiem, że wnioskujące państwo i posiadacz lub użytkownik wyrażają swoją formalną zgodę.

Artykuł 5

Wnioskujące Państwo Członkowskie może wszcząć, przed właściwym sądem w Państwie Członkowskim, do którego wniosek jest kierowany, postępowanie sądowe przeciwko posiadaczowi lub, w przypadku jego nieobecności, przeciwko użytkownikowi, w celu zabezpieczenia zwrotu dobra kultury, które zostało wyprowadzone niezgodnie z prawem z jego terytorium.

Postępowanie sądowe może być przeprowadzone tylko wtedy, gdy do dokumentu je inicjującego dołączono:

- dokument opisujący przedmiot objęty wnioskiem i stwierdzający, że jest to dobro kultury,
- oświadczenie właściwych władz wnioskującego Państwa Członkowskiego, że dobro kultury zostało wyprowadzone niezgodnie z prawem z jego terytorium.

Artykuł 6

Organ centralny wnioskującego Państwa Członkowskiego bezzwłocznie poinformuje organ centralny Państwa Członkowskiego, do którego wniosek jest kierowany, że postępowanie sądowe zostało wszczęte w celu zabezpieczenia zwrotu danego przedmiotu.

Organ Centralny Państwa Członkowskiego, do którego wniosek jest kierowany bezzwłocznie poinformuje organy centralne innych Państw Członkowskich.

Artykuł 7

1. Państwa Członkowskie określą w swoim ustawodawstwie, że procedury zwrotu przewidziane w niniejszej dyrektywie nie mogą być wszczęte po upływie jednego roku od chwili, kiedy wnioskujące Państwo Członkowskie dowiedziało się o miejscu pobytu dobra kultury oraz tożsamości jego posiadacza lub użytkownika.

Takie procedury mogą nie być, w żadnym razie, podejmowane po upływie 30 lat od wyprowadzenia przedmiotu niezgodnie z prawem z terytorium wnioskującego Państwa Członkowskiego. Jednakże, w przypadku przedmiotów stanowiących część zbiorów publicznych, określonych w art. 1 ust. 1, oraz dóbr kościelnych w Państwach Członkowskich, jeżeli są one przedmiotem specjalnych rozwiązań ochronnych na mocy prawa krajowego, procedury zwrotu będą ograniczone w terminie 75 lat, za wyjątkiem Państw Członkowskich, gdzie procedury nie są ograniczone czasowo lub w przypadku umów dwustronnych między Państwami Członkowskimi ustanawiającymi ten okres na więcej niż 75 lat.

2. Procedury zwrotu nie mogą być wszczęte, jeżeli wyprowadzenie z terytorium wnioskującego Państwa Członkowskiego przestało być niezgodne z prawem w chwili, kiedy procedury te mają być wszczęte.

Artykuł 8

Z zastrzeżeniem innych przepisów przewidzianych art. 7 i 13, właściwy sąd zażądać zwrotu danego dobra kultury, jeżeli okazało się, że jest to dobro kultury w rozumieniu art. 1 ust. 1 i zostało wyprowadzone niezgodnie z prawem z terytorium państwa.

Artykuł 9

Jeżeli zażądano zwrotu przedmiotu, właściwy sąd w Państwie Członkowskim, do którego wniosek jest kierowany przyzna posiadaczowi takie odszkodowanie, jakie uważa za odpowiednie, zgodnie z okolicznościami związanymi z danym przypadkiem, pod warunkiem, że zagwarantuje, że użytkownik dołożył należytej ostrożności i staranności przy nabyciu tego przedmiotu.

Ciężar dowodu jest regulowany przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego, do którego wniosek jest kierowany.

W przypadku darowizny lub spadku, użytkownik nie będzie w bardziej korzystnej sytuacji niż osoba, od której nabył on przedmiot tą drogą.

Wnioskujące Państwo Członkowskie wypłaci takie odszkodowanie przy zwrocie przedmiotu.

Artykuł 10

Wydatki poniesione na wykonanie decyzji nakazującej zwrot przedmiotu kultury pokryje wnioskujące Państwo Członkowskie. To samo stosuje się do kosztów związanych ze środkami określonymi w art. 4 ust. 4.

Artykuł 11

Wypłata odpowiedniego odszkodowania oraz wydatków określonych odpowiednio w art. 9 i 10, nastąpi z zastrzeżeniem dla prawa wnioskującego Państwa Członkowskiego do podjęcia działań w celu odzyskanie tych kwot od osób odpowiedzialnych za niezgodne z prawem wyprowadzenie dobra kultury z jego terytorium.

Artykuł 12

Własność dobra kultury po zwrocie jest regulowana przez prawo wnioskującego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 13

Niniejszą dyrektywę stosuje się jedynie do dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego w dniu 1 stycznia 1993 r. lub później.

Artykuł 14

1. Każde Państwo Członkowskie może rozszerzyć swoje zobowiązania do zwrotu dóbr kultury w celu objęcia kategorii przedmiotów innych niż wymienione w Załączniku.
2. Każde Państwo Członkowskie może stosować rozwiązania przewidziane w niniejszej dyrektywie do wniosków o zwrot dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium innych Państw Członkowskich przed dniem 1 stycznia 1993 r.

Artykuł 15

Niniejsza dyrektywa nie narusza wszczęcia jakiegokolwiek postępowania cywilnego lub karnego, zgodnie z prawem krajowym Państw Członkowskich, przez wnioskujące Państwo Członkowskie i/lub właściciela dobra kultury, który skradziono.

Artykuł 16

1. Państwa Członkowskie będą przekazywać Komisji, co trzy lata, a po raz pierwszy w lutym 1996 r., sprawozdanie dotyczące wykonania niniejszej dyrektywy.
2. Komisja będzie przekazywać Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komitetowi Ekonomiczno - Społecznemu, co trzy lata, sprawozdanie dokonujące przeglądu stosowania niniejszej dyrektywy.
3. Rada dokona przeglądu skuteczności niniejszej dyrektywy po trzyletnim okresie stosowania i, stanowiąc na wniosek Komisji, dokona wszelkich niezbędnych dostosowań.

4. W każdym przypadku Rada, stanowiąc na wniosek Komisji, zbada, co trzy lata i, w miarę potrzeb, uaktualni kwoty określone w Załączniku, na podstawie wskaźników ekonomicznych i walutowych we Wspólnocie.

Artykuł 17

Komisja jest wspomagana przez Komitet ustanowiony na mocy art. 8 rozporządzenia (EWG) nr 3911/92.

Komitet zbada wszelkie problemy powstałe w wyniku zastosowania Załącznika do niniejszej dyrektywy, które mogą być zgłoszone przez przewodniczącego do rozpatrzenia albo z jego własnej inicjatywy albo na wniosek przedstawiciela Państwa Członkowskiego.

Artykuł 18

Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie dziewięciu miesięcy od jej przyjęcia, za wyjątkiem Królestwa Belgii, Republiki Federalnej Niemiec i Królestwa Niderlandów, które muszą dostosować się do niniejszej dyrektywy najpóźniej w terminie dwunastu miesięcy od dnia jej przyjęcia. Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

Artykuł 19

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 15 marca 1993 r.

W imieniu Rady

M. JELVED

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Kategorie, określone w art. 1 ust. 1 tiret drugie, do których przedmioty sklasyfikowane jako „narodowe dobra kultury” w rozumieniu art. 36 Traktatu muszą należeć w celu zakwalifikowania do zwrotu zgodnie z niniejszą dyrektywą.

- A. 1. Przedmioty archeologiczne mające więcej niż 100 lat, które pochodzą z:
- wykopalisk i odkryć lądowych lub podwodnych,
 - terenów archeologicznych,
 - zbiorów archeologicznych.
2. Elementy stanowiące integralną część pomników artystycznych, historycznych lub religijnych, które zostały rozczłonkowane, mające więcej niż 100 lat.
3. Obrazy malowidła wykonane całkowicie ręcznie, dowolnym środkiem i na dowolnym materiale⁵
4. Mozaiki inne niż w kategorii 1 lub 2 oraz rysunki wykonane wyłącznie ręcznie, dowolnym środkiem i na dowolnym materiale⁵.
5. Oryginalne ryciny, grafiki, serigrafie i litografie z ich odpowiednimi płytami oraz oryginalne plakaty⁵.
6. Oryginalne rzeźby lub posągi oraz kopie wyprodukowane według tego samego procesu co oryginał⁵, pozostałe niż te w kategorii 1.
7. Fotografie, filmy oraz ich negatywy⁵.
8. Inkunabuły i manuskrypty, łącznie z mapami i partyturami muzycznymi, pojedynczo lub w zbiorach⁵.
9. Książki mające więcej niż 100 lat, pojedynczo lub w zbiorach.
10. Mapy drukowane mające więcej niż 200 lat.
11. Archiwa, oraz wszelkie ich elementy, dowolnego rodzaju lub dowolnym środkiem, zawierające elementy mające więcej niż 50 lat.
12. a) Zbiory⁶ i okazy ze zbiorów zoologicznych, botanicznych, mineralnych lub anatomicznych;

⁵ Które mają więcej niż 50 lat i nie należą do ich autorów.

⁶ Trybunał Sprawiedliwości w swoim orzeczeniu w sprawie 252/84 określił, że: „Przedmiotami kolekcjonerskimi w znaczeniu pozycji 99.05 Wspólnej Taryfy Celnej są takie przedmioty, które posiadają wymagane cechy, aby włączyć je do kolekcji, to znaczy przedmioty, które są stosunkowo rzadkie, nie są normalnie wykorzystywane do celów oryginalnych, są przedmiotem specjalnych transakcji poza normalnym obrotem przedmiotami o podobnej użyteczności oraz posiadają wysoką wartość.”

- b) Zbiory⁶ o znaczeniu historycznym, paleontologicznym, etnograficznym lub numizmatycznym.

13. Środki transportu mające więcej niż 75 lat.

14. Wszelkie pozostałe pozycje antyczne nie wyliczone w kategoriach A.1-A.13 mające więcej niż 50 lat.

Dobra kultury w kategoriach A.1-A.14 są objęte niniejszą dyrektywą tylko, jeżeli ich wartość odpowiada, lub przekracza progi finansowe w lit. B.

B. Progi finansowe stosowane do niektórych kategorii w lit. A (w ecu)

WARTOŚĆ: 0 (zero)

- 1 (Przedmioty archeologiczne)
- 2 (Rozczłonkowane pomniki)
- 8 (Inkunabuły i manuskrypty)
- 11 (Archiwa)

15 000

- 4 (Mozaiki i rysunki)
- 5 (Ryciny)
- 7 (Fotografie)
- 10 (Drukowane mapy)

50 000

- 6 (Rzeźby)
- 9 (Książki)
- 12 (Zbiory)
- 13 (Środki transportu)
- 14 (Wszelkie inne przedmioty)

150 000

- 3 (Obrazy)

Ocena czy spełnione są warunki dotyczące wartości finansowej musi być wykonana, jeżeli

wnioskuje się o zwrot. Wartość finansowa dotyczy przedmiotów w Państwie Członkowskim, do którego wniosek jest kierowany.

Dniem zamiany wartości wyrażonych w ecu w Załączniku na waluty krajowe będzie dzień 1 stycznia 1993 r.